TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Chúc Tết thiện lành - bốn pháp được tăng trưởng

ISSN: 2734-9195 09:05 26/01/2025

Việc kính trọng và lễ bái các bậc trưởng thượng không chỉ mang lại lợi ích cá nhân mà còn góp phần duy trì truyền thống tốt đẹp và sự an lành trong xã hội...

Tết Nguyên đán không chỉ là thời điểm đoàn viên mà còn là dịp để con cháu bày tỏ lòng tri ân, kính trọng đối với ông bà, cha mẹ và các bậc trưởng thượng. Những lời chúc tốt lành đầu năm như "chúc ông bà sống lâu trăm tuổi" hay "chúc cha mẹ sức khỏe dồi dào" không chỉ đơn thuần là lời nói, mà còn phản ánh tinh thần hiếu đạo và sự biết ơn sâu sắc – giá trị cốt lõi của đạo lý con người và truyền thống văn hóa hiếu đạo của dân tộc.

Trong kinh sách và giáo lý Phật giáo, việc kính lễ và tôn trọng bậc trưởng thượng được xem là một thiện pháp cao quý, mang lại phước báu lớn lao, giúp người thực hành tăng trưởng tuổi thọ, sắc tướng, an lạc và sức mạnh. Nhìn từ góc độ này, lời chúc Tết không chỉ là nghi lễ truyền thống mà còn thể hiện một sự thực hành phật pháp mà còn vun bồi hạnh phúc, giữ gìn nếp sống đạo đức trong cộng đồng.

Những lời chúc tốt lành sẽ là năng lượng tích cực được trao gửi, phản ánh tấm lòng thành kính. Theo giáo lý nhân quả, tâm thiện và lời chúc tốt đẹp sẽ tạo ra những duyên lành, giúp gia đình hòa thuận và gặt hái phước báu.

Kinh sách nhấn mạnh rằng sự cung kính đối với bậc trưởng thượng (cha mẹ, thầy tổ, người lớn tuổi, người có đạo hạnh) không chỉ là hành động mang tính lễ nghi mà còn là cách tích lũy phước báu, được thể hiện ở câu kinh:

Thường tôn trọng, kính lễ,
Bậc kỳ lão trưởng thượng;
Bốn pháp được tăng trưởng:
Thọ, sắc, lạc, sức mạnh

Câu kinh được ghi lại trong Kinh Pháp Cú (câu 109, Phẩm Ngàn) thuộc Tiểu Bộ Kinh, không chỉ nói về lợi ích của việc kính lễ bậc trưởng thượng mà còn thể

hiện nguyên lý nhân quả trong giáo lý Phật giáo. Những hành động cung kính không chỉ làm đẹp hiện tại mà còn tạo điều kiện cho tương lai tốt đẹp. Người tu học Phật pháp cần nhận thức rằng "bốn pháp được tăng trưởng" là kết quả của việc tu tập thiện nghiệp, mang tính thiết thực, dễ áp dụng vào đời sống. Đây là một phần của nền tảng đạo đức cần thiết để phát triển các pháp cao hơn trong quá trình tu học giải thoát.

"*Thường tôn trọng, kính lễ/Bậc kỳ lão trưởng thượng*"

Đức Phật khuyến khích các đệ tử nên biết tôn trọng và kính lễ những người lớn tuổi, đặc biệt là những người có đức hạnh và trí tuệ. Đây không chỉ là hành động thể hiện lòng hiếu đạo mà còn là cách để duy trì truyền thống tốt đẹp trong cộng đồng.

"*Bốn pháp được tăng trưởng/Thọ, sắc, lạc, sức mạnh*"

Khi thực hành sự kính trọng như vậy, người ấy sẽ gặt hái được bốn điều lợi ích lớn:

Thọ: Tăng trưởng tuổi thọ, sống lâu hơn.

Sắc: Có được vẻ đẹp, dung mạo khả ái.

Lạc: Hưởng được sự an lạc, hạnh phúc.

Sức mạnh: Tăng cường sức khỏe và nội lực.

Đức Phật thường nhấn mạnh rằng hành động thiện lành không chỉ mang lại lợi ích tâm linh mà còn tạo nên những chuyển hóa tích cực trong đời sống. Dưới đây là phân tích từng yếu tố trong "bốn pháp được tăng trưởng":

1. Thọ (Tuổi thọ)

Tuổi thọ được xem là một kết quả của sự sống hòa hợp với giới luật, đặc biệt là giới không sát sinh. Khi tôn trọng bậc trưởng thượng, người thực hành giữ tâm khiêm nhường, tránh tạo các nghiệp xấu gây tổn hại đến sinh mạng của mình và người khác. Điều này góp phần kéo dài tuổi thọ và duy trì sức khỏe.

Kinh Ví Dụ Dấu Chân Voi (Mahāhatthipadopama Sutta), Trung Bộ Kinh: Đức Phật dạy rằng người giữ giới hạnh thanh tịnh, không gây hại chúng sinh, sẽ tránh được nghiệp bất thiện dẫn đến đoản thọ.

Kinh Tăng Chi Bộ có ghi: Những ai sống với tâm từ bi, yêu thương và kính trọng người lớn tuổi sẽ nhận được phước báu lớn lao, giúp bảo vệ mạng sống của chính mình.

Người có thái độ sống thiện lành, kính trên nhường dưới, thường nhận được sự che chở và hỗ trợ từ những người xung quanh. Đây là yếu tố quan trọng giúp

cuộc sống của họ an ổn và lâu dài.

2. Sắc (Sắc đẹp, dung mạo khả ái)

Sắc đẹp không chỉ là vẻ ngoài mà còn phản ánh sự an hòa của nội tâm. Người có tâm thiện lành, kính trọng trưởng thượng sẽ toát ra phong thái điềm đạm và dung mạo khả ái, làm hài lòng người đối diện.

Kinh Pháp Cú (Dhammapada): "Ai thường tu tập pháp thiện, dung sắc ngày thêm rực rỡ, như cây bị đốn nhưng đâm chồi."

Bài kinh Chuyển Luân Thánh Vương Sư Tử Hống, Kinh Trường Bộ: Vị Chuyển Luân Thánh Vương có sắc tướng uy nghi do giữ giới, thực hành bố thí và kính trọng bậc trưởng thượng.

Người có lòng kính trọng và thường xuyên thực hành thiện pháp thường sở hữu vẻ đẹp từ tâm, tạo ra sự hấp dẫn không chỉ qua ngoại hình mà còn ở cách giao tiếp và hành xử.

3. Lạc (hạnh phúc, an lạc)

An lạc trong giáo lý Phật giáo không chỉ là trạng thái hạnh phúc tạm bợ, mà là niềm vui nội tại sâu sắc. Người tôn kính trưởng thượng thường sống trong sự hòa thuận và nhận được sự chúc phúc từ cộng đồng.

Kinh Pháp Cú, câu 204: "Hạnh phúc thay, sống không oán, giữa những người đầy oán thù".

Kinh Tăng Chi Bộ, Chương Mười Pháp, đức Phật dạy rằng "lạc" là một yếu tố quan trọng của sự tu tập. Người sống hòa hợp, kính trọng các bậc trưởng thượng sẽ luôn có niềm vui trong tâm.

Lời chúc tốt lành hay hành động kính lễ trong dịp Tết là một cách thực hành Phật pháp, mang lại niềm vui không chỉ cho người nhận mà còn cho chính người trao gửi. Tâm thiện lành đó giúp xây dựng gia đình và xã hội an lạc.

4. Sức mạnh (bala)

Sức mạnh không chỉ đề cập đến thể chất mà còn là sự vững vàng của tâm trí và năng lực tinh thần. Người tôn kính trưởng thượng sẽ được truyền cảm hứng và năng lượng tích cực từ các bậc hiền trí, giúp họ vượt qua khó khăn trong cuộc sống.

Kinh Tăng Chi Bộ, Chương Năm Pháp, đức Phật giảng về năm sức mạnh (tín, tấn, niệm, định, tuệ) là nền tảng giúp người tu tập đạt giác ngộ.

"Ai sống tôn kính bậc đáng tôn kính, năng lực và trí tuệ của họ sẽ ngày càng tăng trưởng" (Kinh Pháp Cú).

Người khiêm nhường, biết học hỏi từ những người có kinh nghiệm, sẽ dần tích lũy được sức mạnh trí tuệ và tinh thần. Điều này giúp họ tự tin và bền bỉ hơn trong mọi hoàn cảnh.

Tóm kết

Giáo lý về "Bốn pháp được tăng trưởng" là bài học sâu sắc về nhân quả và sự hài hòa giữa đạo đức cá nhân và cộng đồng. Việc kính trọng và lễ bái các bậc trưởng thượng không chỉ mang lại lợi ích cá nhân mà còn góp phần duy trì truyền thống tốt đẹp và sự an lành trong xã hội.

Trong không khí Tết cổ truyền, những hành động như chúc Tết, cúng dường, và chăm sóc bậc trưởng thượng chính là cách thể hiện tinh thần phật pháp một cách giản dị và thiết thực. Đây cũng chính là cơ hội để mỗi người vun đắp hạnh phúc gia đình, gieo trồng thiện duyên và tạo dựng một năm mới an lành, viên mãn.

AI - HOÀNG ANH TUYỂN

***

Tài liệu tham khảo:

1. Kinh Trường Bộ, HT.Thích Minh Châu dịch Việt
2. Kinh Tiểu Bộ, HT.Thích Minh Châu dịch Việt